

7. PODSUMOWANIE

Województwo małopolskie położone jest w pięknym wyżynno-górskim regionie z prawną ochroną przyrody obejmującą 52% jego powierzchni, z dużą różnorodnością biologiczną i cennymi rzadkimi okazami fauny i flory, ze złożami wód geotermalnych oraz leczniczych. Na koniec 2015 roku zamieszkiwało go 3 372 618 osób, co stanowi 9% ludności kraju, gęstość zaludnienia wynosiła 222 os./km² (2 miejsce w Polsce po województwie śląskim). Ludność województwa charakteryzuje się przyrostem naturalnym na poziomie 0,99‰ na 1000 mieszkańców. Istotnym czynnikiem wpływającym na stan zaludnienia w województwie są migracje. W ostatnim roku napływ ludności przekraczał wielkość odpływu, czego wynikiem było dodatnie saldo migracji. Województwo jest regionem o dużej atrakcyjności inwestycyjnej oraz potencjale dla rozwoju innowacji. Najgęściej zaludnione w Polsce - od wielu lat stara się uporać z problemami ekologicznymi związanymi z jakością powietrza i wód oraz ponadnormatywnym hałasem.

Pomiary jakości powietrza realizowane w ramach programu Państwowego Monitoringu Środowiska wskazują na obniżanie się stężeń zanieczyszczeń w ostatnich latach, chociaż ulegają one pewnym wahaniom zależnym od warunków meteorologicznych często powodujących ich kumulowanie (duży udział słabych wiatrów i cisz wiatrowych, inwersja temperatury).

Pomimo obniżki emisji przemysłowej zanieczyszczeń pyłowych i gazowych, dla miast i miasteczek najbardziej istotną w sezonie zimowym jest emisja powierzchniowa pochodząca z gęstej zabudowy mieszkalnej wyposażonej w źródła grzewcze na paliwo stałe (często odpady i zły jakości węgiel) oraz emisja komunikacyjna szczególnie w dużych miastach o wysokiej, zwartej zabudowie uniemożliwiającej szybkie ich rozprzestrzenianie się. Działania mające na celu ograniczenie emisji zanieczyszczeń pochodzenia komunalnego, takie jak modernizacja pieców przeznaczonych do spalania paliw stałych, stosowanie paliw gazowych, oraz pozostałych alternatywnych źródeł zasilania w energię, nie są jeszcze prowadzone na taką skalę, aby w sposób istotny wpłynąć na poprawę obecnego stanu powietrza. W celu zwiększenia skuteczności tych działań związanych z realizacją *Programu Ochrony Powietrza Województwa Małopolskiego*, w roku 2013 z inicjatywy Małopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska we współpracy z Departamentem Środowiska Małopolskiego Urzędu Marszałkowskiego, Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz grupą gmin i powiatów utworzono Zespół Lokalnych Programów Ochrony Powietrza.

W związku z rosnącym wpływem liniowych źródeł emisji na jakość powietrza w Krakowie, Prezydent Miasta wprowadził w czerwcu 2015 r. ograniczenia ruchu w centrum miasta, poszerzył strefę płatnego parkowania (P7-Stare Dębniki, P8-Krowodrza, P6I) oraz rozpoczął proces projektowania parkingów w systemie „Parkuj i Jedź” dla trzech parkingów: Bieżanów, Kurdwanów i Mały Płaszów.

Badania monitoringowe chemizmu opadów atmosferycznych wskazują na malejący udział ilości kwaśnych deszczy oraz minimalny spadek rocznego obciążenia. Maksymalne obciążenie powierzchniowe województwa małopolskiego na tle pozostałych województw w 2015 roku zarejestrowano dla substancji: siarczanów, azotynów i azotanów, azotu amonowego i ogólnego, potasu, wapnia, magnezu i niklu.

Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020 (Małopolska 2020), określająca kierunki polityki rozwoju regionu wraz z dokumentem strategicznym jakim jest Program Strategiczny Ochrona Środowiska w sposób jednoznaczny określa kluczowe działania jak ograniczenie zanieczyszczeń przedostających się do wód

powierzchniowych i podziemnych oraz gleb a także rozbudowę i utrzymanie systemów zaopatrzenia w wodę i optymalizację zużycia wody.

Według oceny stanu wód wykonanej za okres 2010-2015 stan dobry osiągnęło 29% jednolitych części wód powierzchniowych. W wyniku zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł komunalnych 57% monitorowanych wód to wody eutroficzne zawierające nadmierną ilość substancji biogennych. Przyczyną takiego stanu jest nadal zbyt niski % ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków komunalnych w województwie (62,7% dla województwa małopolskiego w 2014 roku przy 71,5% w skali kraju). Województwo nasze plasuje się pod tym względem na 14 miejscu w Polsce. Na terenach nieskanalizowanych brakuje też dostatecznego nadzoru nad gospodarką wodno-ściekową, który pozostaje w kompetencji gmin. Prawie 60% badanych wód powierzchniowych przeznaczonych do zaopatrzenia ludności wymagało tylko zwykłych prostych procesów uzdatniania, co z uwagi na niską wartość zasobów eksploatacyjnych wód podziemnych, mniejszą od przeciętnej w kraju, jest dla naszego województwa bardzo istotne.

Pomiary klimatu akustycznego realizowane w ramach wojewódzkiego programu PMŚ na 178 kilometrach dróg krajowych i wojewódzkich, wskazały na brak przekroczeń na około 67% badanych odcinków dróg. Udział punktów pomiarowych hałasu drogowego z przekroczeniami dopuszczalnych poziomów dźwięku w porze dzień-wieczór-noc na podstawie pomiarów odnotowano tylko w przedziale >5-10 dB. W porze nocnej przekroczenia te miały miejsce w dwóch przedziałach: >5-10 dB i >10-15 dB. Wielkość rejestrowanych przekroczeń poziomów hałasu dla pory nocnej spowodowana jest między innymi nasileniem się ruchu pojazdów ciężkich jak również zwiększoną prędkością poruszania się pojazdów po drogach.

Przeważająca ilość kontroli prowadzonych w zakresie ochrony środowiska przed hałasem przemysłowym była konsekwencją interwencji mieszkańców skarżących się na nadmierny hałas. W ramach ww. kontroli wykonywane były pomiary hałasu w porze daytimej i nocnej – w zależności od charakteru pracy danego źródła hałasu. W ponad połowie z 63 zakładów skontrolowanych w porze nocnej nie odnotowano przekroczeń.

Na terenie województwa prowadzono szereg inwestycji mających na celu ograniczenie uciążliwości hałasowej jak: budowa miejskiej obwodnicy, budowa i przebudowa ulic w mieście, system zarządzania ruchem, budowa ścieżek rowerowych oraz promocja komunikacji rowerowej. Kluczowym działaniem w Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020 jest ochrona przed hałasem komunikacyjnym, komunalnym i przemysłowym przez właściwe planowanie przestrzenne oraz stosowanie zabezpieczeń akustycznych.

Pomimo wzrostu liczby uruchamianych nadajników na obszarze województwa małopolskiego nie wystąpiły przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych, nie obserwuje się również znaczącego wzrostu zmierzonych wartości pól elektromagnetycznych. Na obszarach dużych miast były wyższe co najmniej 2-krotnie niż w mniejszych miejscowościach oraz 3-krotnie w porównaniu do terenów wiejskich. Większość, bo 131 ze 135 uzyskanych wyników mieściła się w przedziale 0,0-1,0 V/m.